

ОБГОВОРЕННЯ ПРОЕКТУ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ



СТОР. 2

УНІВЕРСИТЕТУ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ – 65 РОКІВ!



СТОР. 4 – 5

Оголошення

23 березня 2018 року відбудуться Загальні збори Національної академії педагогічних наук України «Звіт про діяльність Національної академії педагогічних наук України у 2017 році та завдання на 2018 рік».

Збори проходять в актовій залі Інституту педагогіки НАПН України за адресою: вул. Січових Стрільців, 52-д. Початок роботи – о 10.00 години.

ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Засновники – Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Видавництво «Педагогічна преса»

№ 1 (263),
СІЧЕНЬ – ЛЮТИЙ 2018

МІЖВІДОМЧА РАДА З КООРДИНАЦІЇ ДОСЛІДЖЕНЬ СПРИЯЄ СТВОРЕННЮ ЄДИНОГО ВІТЧИЗНЯНОГО НАУКОВОГО ПРОСТОРУ

30 січня в залі засідань Президії Національної академії педагогічних наук України за головування дійсного члена НАПН України Олександри Савченко та з участю президента НАПН України, академіка НАН і НАПН України Василя Кременя і директора департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації та ліцензування Міністерства освіти і науки України, члена-кореспондента НАПН України Андрія Шевцова відбулося перше у цьому році засідання Міжвідомчої ради з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології.

У своєму виступі під час пленарного засідання Міжвідомчої ради її голова академік Олександра Савченко зазначила, що згідно з частиною третьою статті 18 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» Національна академія педагогічних наук України уповноважена координувати дослідження у галузях знань освіта/педагогіка (педагогіка), соціальна робота (соціальна педагогіка), соціальні та поведінкові науки (психологія). На виконання цих функцій Міжвідомча рада з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології при НАПН України здійснює координаційну діяльність шляхом розгляду тематики дисертаційних досліджень у зазначених галузях знань (за відповідними спеціальностями).

Міжвідомча рада понад двадцять років на громадських засадах виконує фаховий аналіз тем дисертаційних досліджень із педагогіки та психології, надає консультації і рекомендації здобувачам вищої освіти ступенів доктора філософії і доктора наук, їх



Фото Ольги Ш. Г. евої

науковим керівникам і науковим консультантам щодо формулювання тем досліджень.

Нині Міжвідомча рада є консультативно-дорадчим колегіальним органом при НАПН України. До її складу входять 92 провідні вчені (21 дійсний член, 8 членів-кореспондентів НАПН України, 57 представників 35 закладів вищої освіти, 35 учених із наукових установ НАПН України). Як правило, вони є головами або членами спеціалізованих вчених рад закладів вищої освіти та наукових установ. Міжвідомча рада є майданчиком для взаємодії, співпраці учених НАПН України та закладів вищої освіти, що сприяє створенню єдиного вітчизняного наукового простору, відбору найбільш актуальних напрямів і тем досліджень.

Консультації Міжвідомчої ради користуються значним попитом

здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії і доктора наук. Зокрема, у 2017 р. Міжвідомча рада розглянула 695 тем дисертаційних досліджень з 87 закладів вищої освіти та наукових установ (у 2016 році – 811).

За згодою здобувачів, їхніх наукових керівників і наукових консультантів скориговано 53% тем досліджень здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії і 62% тем досліджень здобувачів вищої освіти ступеня доктора наук.

Важливим є те, що інформація щодо узгоджених і скоординованих Міжвідомчою радою тем дисертаційних досліджень розміщена на сайті НАПН України. Здобувачі вищої освіти ступенів доктора філософії і доктора наук, їхні наукові керівники та наукові консультанти можуть ознайомитися з тематикою дисертацій-

них досліджень за відповідними спеціальностями, узгоджених і скоординованих Міжвідомчою радою упродовж 2004 – 2017 років. Наявність цієї інформації у відкритому доступі сприяє науковому пошуку, розвитку дослідницької культури здобувачів, допомагає уникати дублювання досліджень, зокрема тих, що здійснюються за кошти державного бюджету. Слід зауважити, що ухвали Міжвідомчої ради мають винятково рекомендаційний характер і не обмежують свободу наукової творчості.

Президент НАПН України Василь Кремень звернув увагу на те, що останнім часом зростає значущість координаційної функції НАН України та національних галузевих академій наук. Це обумовлено необхідністю суттєвих змін у науковій діяльності, зокрема у галузях

освіти/педагогіки, соціальної роботи, соціальних і поведінкових наук. Адже потрібно вивчати сучасну дитину з урахуванням нового інформаційно-освітнього середовища, в якому вона перебуває, теоретичні і методичні засади підготовки сучасного педагога до роботи у Новій українській школі, напрацьовувати науково-методологічне та науково-методичне забезпечення освітнього процесу.

Відповіді на ці виклики може і повинна сучасна конкурентоспроможна у європейському та світовому науковому просторі українська наука. Діяльність Міжвідомчої ради з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології сприяє підвищенню якості, вимогливості до відбору актуальних і значущих тем досліджень.

(Продовження на стор. 5)

Передплата триває. Індекс газети – 30670. Наша ціна на 2018 рік – лише 305,22 грн.

ПІДПИСАНО МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВПРАЦЮ МІЖ ФОНДОМ ПОРОШЕНКА І ІНСТИТУТОМ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ



Між головою Благодійного фонду Порошенка і науковцями Інституту спеціальної педагогіки НАПН України триває плідна творча співпраця, і цьому є багато прикладів. Останнім із них стало офіційне висловлення намірів про здійснення великої конкретної справи.

Голова фонду Марина Порошенко та директор Інституту спеціальної педагогіки НАПН України В'ячеслав Засенко підписали Меморандум про співпрацю. Серед іншого передбачено, що науковці Інституту спеціальної педагогіки НАПН України створять програмно-навчальний комплект з пред-

мета для ВНЗ педагогічного профілю та інститутів післядипломної педагогічної освіти «Основи інклюзивного навчання». Це сприятиме удосконаленню підготовки фахівців психолого-педагогічного профілю до роботи з дітьми із особливими потребами в інклюзивному освітньому просторі. Створення центрів інклюзивної освіти є складовою розбудови інклюзивної освіти в Україні та одним із напрямів діяльності голови фонду Марини Порошенко. Впровадження напрацювань у навчальний процес заплановано з 1 вересня 2018 року.

ТЕХНОЛОГІЇ ПСИХОЛІНГВІСТИЧНОГО ПІДХОДУ В КОРЕКЦІЙНОМУ НАВЧАННІ



Відбулося засідання Президії НАПН України, на якому було представлено й обговорено результати роботи лабораторії логопедії Інституту спеціальної педагогіки НАПН України щодо виконання дослідження «Освітні технології реалізації психолінгвістичного підходу в корекційно-розвивальному навчанні дітей з порушеннями мовлення». Інформувала присутніх завідувач лабораторії Єляна Данілавічюте. У засіданні взяли участь спеціаліст відділу спеціальної освіти Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти МОН України Галина Лобайчук, завідувач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка Олена Мартинчук, заступник директора з навчально-виховної роботи Лисогірської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату Первомайського району Миколаївської обласної ради Олена Івашко.

Істотним науковим надбанням лабораторії логопедії Інституту спеціальної педагогіки НАПН України є напрацювання методологічних і методичних засад

удосконалення змісту і технологій освіти дітей із тяжкими порушеннями мовленнєвого розвитку. Тривалий час такі діти не мали достатньої уваги суспільства. Зі створенням Інституту спеціальної педагогіки НАПН України проблеми дітей із тяжкими порушеннями мовленнєвого розвитку стали предметом пильної уваги науковців.

Голова комісії, академік НАПН України Надія Бібік, яка виступила експертом в оцінці наукової роботи лабораторії, відзначила високий рівень науково-методичного, науково-технологічного й науково-практичного забезпечення діяльності, застосування напрацювань у практичній роботі закладів освіти. Було наголошено й на конструктивній позиції Міністерства освіти і науки України щодо розв'язання проблем дітей з особливими потребами – співпраці, допомозі у впровадженні наукових напрацювань.

Учасники засідання, підкреслюючи наукову новизну, теоретичну значущість дослідження, наголошували на необхідності впровадження одержаних результатів у педагогічну практику. Адже основними користувачами результатів НДР є педагоги спеціальних та інклюзивних навчальних закладів, викладачі ВНЗ і ППО, практичні працівники навчально-реабілітаційних центрів і майже всі школярі з тяжкими порушеннями мовлення. Водночас необхідно посилити увагу до якості виконання НДР і впровадження отриманих результатів. Зокрема, це стосується: популяризації знань про природу мовленнєвих порушень, шляхи профілактики та логопедичну допомогу на основі результатів дослідження, зростання рівня публікаційної активності співробітників лабораторії у зарубіжних виданнях, процедури репрезентації результатів НДР і широкого доступу до них через електронні ресурси, участі у міжнародних проєктах.



Церемонія вручення державних нагород

22 січня Президент України Петро Порошенко урочисто вручив за значний особистий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток Української держави, вагомі трудові досягнення, багаторічну сумлінну працю орден «За заслуги» III ступеня директору Науково-практичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України Віталію Григоровичу Панку (указ Президента України від 20.01.2018 р. № 11/2018).

ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТУ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

30 січня на спільному засіданні відділень професійної освіти і освіти дорослих та вищої освіти за участю представників МОН України – заступника міністра освіти і науки України Юрія Рашкевича, директора департаменту вищої освіти МОН України Олега Шарова, начальника відділу педагогічної та післядипломної освіти департаменту вищої освіти МОН України Ігоря Балуби – і президента НАПН України Василя Кременя відбулося обговорення проєкту Концепції розвитку педагогічної освіти. Співголовами спільного засідання були академік-секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України Нелля Нічкало і академік-секретар Відділення вищої школи Петро Саух. Від робочої групи зі створення проєкту Концепції розвитку педагогічної освіти виступила директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України Лариса Лук'янова. У засіданні взяли участь науковці підвідомчих установ НАПН України і вищих навчальних закладів Харкова, Вінниці, Києва, Житомира, Мелітополя, Чернівців, Полтави, Ужгорода. Учасники заходу висловили низку слушних пропозицій та побажань.

Результати обговорення свідчать, що розробка Концепції розвитку педагогічної освіти, безперечно, є актуальною, своєчасною та доцільною. Як і вся система освіти в цілому, педагогічна освіта вимагає модернізації, реформування, що надасть можливість їй інтегруватися до світового освітнього простору. Науково-педагогічні працівники підтримують цей стратегічно важливий документ, спрямований на переосмислення змісту і процесу освіти в контексті орієнтації на навчання впродовж життя як відправної парадигми розвитку формальної вищої освіти.

Підтримується положення щодо необхідності відмови від застарілих стандартів, структури і технологій навчання в системі педагогічної освіти, переорієнтації на осучаснення змісту, що реально забезпечить гуманізацію освітнього процесу на всіх освітніх рівнях, надасть можливість майбутнім педагогам оволодіти не лише ключовими компетентностями, а й ефективними способами педагогічної дії.

Науково-педагогічні працівники погоджуються із окресленими проблемами, що в сукупності спричиняють дисбаланс між запитом українського суспільства на висококваліфікованих педагогічних працівників та реальним станом педагогічної освіти, про що свідчить недостатній рівень готовності частки педагогів до реалізації освітніх реформ в Україні. Водночас зазначають, що було б дуже недалекоглядним відмовитися від базису своєї національної системи освіти, яка увібрала в себе вікові традиції, має національно-історичну специфіку і величезні досягнення.

В цілому схвалюючи проєкт Концепції розвитку педагогічної освіти, науковці наголосили, що він вимагає доопрацювання. Зокрема, з урахуванням нових рекомендацій Кабінету Міністрів України, до структури Концепції не доцільно включати глосарій (за

умови включення його до проєкту Концепції доцільно було б здійснити уточнення окремих дефініцій, а також доповнити його новими поняттями); бажано вилучити пункт «Глобальний освітній контекст» з підрозділу «Загальний опис і оцінка сучасного стану педагогічної освіти в Україні», оскільки недовірчим у концептуальному документі є протиставлення формальної та неформальної освіти, а також підрозділ «Стан підготовки педагогічних працівників в Україні», оскільки він містить статистичні дані, які швидко змінюються; в Концепції доцільно обґрунтувати положення щодо модернізації педагогічної освіти, фахової підготовки, професійної та соціальної підтримки педагогічних працівників в Україні. Доцільним, на думку науковців, є включення до першого розділу положення щодо системи професійної орієнтації та професійного психологічного відбору, в якому передбачалося би виявлення інтересів, схильностей, мотивів діяльності, уявлень про майбутню професію, педагогічне мислення, що буде сприяти підвищенню якості підготовки майбутніх учителів. Найбільше занепокоєння як науковців, так і практиків викликала пропозиція щодо поєднання спеціальностей 014 «Середня освіта» зі спеціальністю 012 «Дошкільна освіта», оскільки фахівці цих спеціальностей мають працювати в закладах освіти різних ланок системи освіти. Йдеться про дітей різних вікових періодів, у яких інші провідні види діяльності (ігрова і навчальна), форми занять, методи навчання тощо. Таке поєднання недоречно, адже відомо, що чим менша дитина, тим відмінність у розвитку відчутніша. На початкову школу покладено фундаментальні завдання – закласти основи навченості й вихованості особистості, тому у ній мають працювати підготовлені фахівці, які глибоко ознайомлені з психологією молодшого шкільного віку. Також висловлювалася думка про те, що варто відмовитися від пропозиції щодо здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності «Початкова освіта» за «перехресним» вступом, коли інженери, економісти тощо за фахом за півтора року навчання стають учителями початкової школи, оскільки практично неможливо забезпечити належний рівень підготовки цих фахівців за такий короткий термін. З метою розширення можливостей підготовки вчителя доцільно передбачити дві альтернативні моделі підготовки вчителя, зокрема: перша модель – підготовка вчителя-предметника – на рівні бакалаврату підготовка з предметів викладання, а на рівні магістратури – психолого-педагогічна і методична підготовка; друга модель – підготовка вчителя початкової школи і вихователя дошкільного закладу – на рівні бакалаврату і магістратури. Було висловлено й багато інших зауважень і пропозицій, які передано представникам МОН.

ДІЯЛЬНІСТЬ АКАДЕМІЇ У НАЛАГОДЖЕННІ МІЖНАРОДНИХ КОНТАКТІВ

Наукові установи Національної академії педагогічних наук України останніми роками активізували участь у міжнародних наукових заходах, проєктах і програмах. Здійснюється співпраця з науковими установами і навчальними закладами країн Європи, Азії, Америки та Африки як у рамках 25 угод про співробітництво, укладених НАПН України, так і в межах сотень угод, укладених безпосередньо академічними установами.

Усвідомлюючи необхідність модернізації системи неперервної освіти в Україні відповідно до сучасних цивілізаційних змін, актуальність реалізації Стратегії ЮНЕСКО «Десятиріччя освіти для сталого розвитку» на міжнародному, національному та регіональному рівнях, більш активною стала участь наукових установ у проєктах і програмах Європейського Союзу та ЮНЕСКО, зокрема, реалізується:

– Проєкт програми TEMPUS «ELITE» «Освіта для лідерства, інтелігентності та розвитку таланту» (544343-TEMPUS-1-2013-1-IT-TEMPUS-SMHES) (2013-2016), у рамках якого підготовлено 12 посібників;

– Міжнародний проєкт Еразмус+ (DocHub) «Структурована співпраця в області докторських досліджень (підготовки), професійних навичок і академічного письма в регіонах України» (2016–3092/001-001) (2016-2019);

– «Програма розвитку лідерського потенціалу університетів України» (спільно з Британською Радою в Україні, МОН України, Фондацією лідерства для вищої освіти (Сполучене Королівство));

– Проєкт ЄС – Програма TEMPUS «Екологічна освіта в Білорусі, Росії, Україні» (ЕкоБРУ) (2013-2016);

– Проєкт всеукраїнського рівня «Іноземна мова професійного спрямування» спільно з Британською Радою, Відділом педагогічної кооперації з німецької мови Гете-Інституту (ФРН) та Відділом культури і співробітництва Посольства Франції в Україні (2013-2015);

– Проєкт програми ЄС Еразмус+ у сфері вищої освіти «Удосконалення практико-орієнтованої підготовки викладачів професійної освіти і навчання» (2016-2018) (ITE-VET) 574124-EPP-1-2016-1-DE-EPPKA2-SVNE-JP (2016-2018) (Програма фінансування ЄС: Європейський інструмент сусідства (Erasmus+: KA2 SVNE));

– Проєкт міжнародного обміну студентською молоддю «Joker – my business, my identity», що реалізувався під егідою програми Erasmus+ у співпраці з Free Enterprise and Entrepreneurship Foundation (Польща);

– Програма країн регіону Східного партнерства «Професійна підготовка фахівців з освіти дорослих» та Інституту з міжнародного співробітництва Асоціації народних університетів Німеччини;

– Міжнародний науково-освітній проєкт з реформування вищої освіти осіб з особливими освітніми потребами (спільно з науковцями із Австралії, Гонконгу, Канади, США та інших країн);

– Міжнародний українсько-голандський експеримент «Перспектива 21/3: Інтеграція дітей з синдромом Дауна в освітнє середовище» (спільно з науковцями Нідерландів, Великої Британії);

– Проєкт для батьків глухих дітей «Poland-Ukraine Sign Camp» (Польща) в рамках Польсько-українського проєкту «Маю глуху дитину» за програмою Польсько-Американського фонду свободи «Зміни у регіоні» (RFTA). Науковці успішно проводять дослідження світових тенденцій розвитку спеціальної педагогіки та психології в галузі особливостей розвитку та освіти дітей з особливими потребами, проблем упровадження інноваційних освітніх технологій навчання та виховання нечуючих дітей;

– Міжнародний проєкт імені Леонардо да Вінчі «Поширимо жест», що реалізується в рамках програми «Передача інновацій», підтримуваної Шведським міжнародним відділенням освіти і навчання Ради Європи;

– Міжнародний проєкт «Мамина школа – 2015», організований громадськими організаціями

«Право вибору» та «Бачити серцем», за підтримки Глобального дитячого фонду (США) та благодійного фонду «AgiAgi» (Польща);

– Проєкт обміну фахівцями «Досвід підтримки військових ветеранів у США» на базі та за фінансової підтримки Державного департаменту США з метою розроблення методик «Ми пережили: техніки відновлення для військових, цивільних та їхніх родин»;



Форум неформальної освіти дорослих. 2 – 3 листопада, м. Київ

– Дослідження у межах Українського медіаосвітнього консорціуму «Нові ризики Інтернет-практик дітей в умовах висвітлення воєнних дій» на замовлення і за фінансової підтримки Ради Європи;

– Проєкт наукової співпраці між Східною Європою та Швейцарією «SCOPES»;

– Міжурядова програма ЮНЕСКО «Інформація для всіх» Міжнародного центру інформаційних технологій і систем НАН України і МОН України;

– Проєкт ЮНЕСКО щодо створення централізованого електронного каталогу «Європейська цифрова бібліотека» «Europeana».

Здійснено організаційні заходи щодо включення колекції «Шкільні підручники та навчальні посібни-

ки» – частини наукового об'єкта «Документи педагогіко-психологічного та історико-культурного напрямку 19-20 століття» Державної науково-педагогічної бібліотеки ім. В.О. Сухомлинського, що становить національне надбання України, до Міжнародного реєстру «Пам'ять світу». Проведено відповідну роботу щодо підготовки для ЮНЕСКО запитальника про стан освіти дорослих в Україні (Національний звіт) у рамках

ти і науки України та Національною комісією України у справах ЮНЕСКО направлено звернення до ЮНЕСКО про включення відзначення 100-річчя від дня народження В.О. Сухомлинського до Календаря пам'ятних дат ЮНЕСКО на 2018 рік, рішення про яке затверджено 39 сесією Генеральної конференції ЮНЕСКО.

У 2015 році створено Громадську спілку «Українська асоціація освіти дорослих», основною місією якої є розвиток освіти дорослих на європейському рівні через політику пропаганди освіти впродовж життя, практику навчання дорослих через проєкти, публікації, тренінги, міжнародне співробітництво з іншими зацікавленими вітчизняними та зарубіжними інституціями. У червні 2016 року Асоціація отримала статус офіційного члена Європейської асоціації освіти дорослих, членом якої вже упродовж п'яти років є Університет менеджменту освіти.

За організаційної підтримки Представництва Німецького об'єднання народних університетів (DVV International) в Україні та фінансової підтримки Федерального міністерства економічного співробітництва і розвитку Федеративної Республіки Німеччина у 2014 році, під патронатом Національної комісії України у справах ЮНЕСКО, розпочато проведення Міжнародних днів освіти дорослих в Україні (Київ, листопад), у 2015 році – у Львівській області, у 2016 році – у Запорізькій області, у 2017 році – Форум «Освіта дорослих і розвиток громадянського суспільства».

Для визначення національних пріоритетів і завдань, пов'язаних з адаптацією для України Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, фахівці наукових установ НАПН України брали участь у роботі експертної групи цілі 4 – Забезпечення всеохоплюючої та якісної загальної освіти та заохочення до навчання упродовж життя усіх категорій населення.

Параска ДОЦЕНКО, заступник начальника Оксана ВИШНЯК, науковий співробітник відділу наукових і керівних кадрів та міжнародних наукових зв'язків апарату Президії НАПН України

ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО

39 сесія Генеральної конференції ЮНЕСКО затвердила рішення про відзначення у 2018 році на рівні ЮНЕСКО 100-річчя від дня народження Василя Олександровича Сухомлинського. Ініціаторами святкування цієї дати виступили Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського, Інститут проблем виховання НАПН України.

На виконання постанови Президії НАПН України № 1-2/15-381 від 21 грудня 2017 р. «Про відзначення у 2018 році 100-річчя від дня народження Василя Олександровича Сухомлинського» ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського запланувала провести низку заходів.

Науково-практичні заходи:

- науково-практичний семінар «Василь Сухомлинський і сучасне дошкільня» (березень);
- круглий стіл і документна виставка «Сухомлинському пишуть!» (квітень);
- XI Міжнародні та XXV Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: творча спадщина Василя Сухомлинського у міжнародному вимірі (педа-

гогічна, публіцистична, культурологічна, літературна складові);

- круглий стіл «Ціннісні виміри роботи шкільної бібліотеки як складника освітнього простору дитини» (вересень);

- круглий стіл «Серце віддаю дітям, (1968)» (до 50-річчя виходу книги) (вересень);

- презентація виставки творчих робіт дітей і батьків за творами українського педагога й письменника В.О. Сухомлинського «Моя маленька батьківщина» (вересень);

- Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек – 2018 «Шкільна бібліотека – центр творчого розвитку дитини» (до 100-річчя з дня народження В.О. Сухомлинського) (жовтень).

Систематичні заходи:

- екскурсії до читального залу Фонду В.О. Сухомлинського ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського (протягом року).

- лекції в рамках науково-педагогічного лекторію ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського «Педагогічна спадщина В.О. Сухомлинського в сучасному інформаційному просторі» (протягом року).

Запрошуємо до співпраці та участі.

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ СЕМІНАР «КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗРОБЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

22 березня 2018 року в Н.О. Сухомлинського в м. Києві відбудеться методологічний семінар на тему «Концептуальні засади розроблення національного рейтингу з кл. дів вищої освіти» (м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-Д, Інститут педагогіки НАПН України, 2-й поверх).

Напрямок роботи семінару:

- Методологічні основи рейтингування з кл. дів вищої освіти
- Міжнародні та національні університетські рейтинги: сучасні інноваційні підходи та ефективні практики
- Розроблення національного рейтингу з кл. дів вищої освіти: принципи, критерії та показники оцінювання, підходи до адміністрування.

Початок реєстрації учасників методологічного семінару – з 9.00, пленарне з'єднання – з 10.00-13.00, тематичні секції з напрямку роботи – 14.00-16.00.

Методологічний семінар відбудеться з підтримки та участі представників Міністерства освіти і науки України, Спілки ректорів вищих навчальних закладів України, Н.О. Сухомлинського Ерasmus+ офісу в Україні та Національного комітету експертів з реформування вищої освіти Програми Ерasmus+.

Тематичні секції передбачують обговорення проблемних питань формування рейтингів та їх ролі в оцінюванні якості освітньої діяльності та розвитку з кл. дів вищої освіти на інституційному, національному та міжнародному рівнях.

З результатом роботи методологічного семінару буде підготовлено Рекомендації щодо концептуальних засад розроблення національного рейтингу з кл. дів вищої освіти України.

УНІВЕРСИТЕТУ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ

18 березня 2018 року відзначає свій 65-річний ювілей Державний вищий навчальний заклад «Університет менеджменту освіти» НАПН України (УМО).

Заснований Міністерством освіти Української РСР з метою професійного розвитку керівників освіти, цей заклад пройшов шлях освітнього й наукового зростання – від Центрального інституту підвищення кваліфікації керівних працівників народної освіти, Державної академії керівних кадрів освіти до ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, що став провідним закладом нашої держави з підготовки керівних працівників освіти та проведення інноваційних досліджень у галузі післядипломної та відкритої освіти.

Першим керівником закладу був В. Я. Томашевський. У славній когорті його наступників – А. Д. Бондар, І. С. Гуленко, В. П. Никітенко, І. В. Ніколаєнко, А. Д. Гончар, І. П. Жерносек, В. М. Мадзігон, М. І. Дробноход та В. В. Олійник, який 19 років поспіль очолював Університет. Нині ректор УМО – доктор філософії, професор М. О. Кириченко, якого працівники Університету висунули єдиним кандидатом і одноставно обрали на цю посаду на виборах ректора.

Сьогодні Університет – це галузевий вищий навчальний заклад, що функціонує у системі НАПН України, провадить інноваційну освітню діяльність за різними ступенями вищої освіти і здійснює підвищення кваліфікації, підготовку й перепідготовку 163 категорій педагогічних, науково-педагогічних, керівних працівників освіти та працівників органів державної влади за галузями знань: освіта/педагогіка, соціальні й поведінкові науки, публічне управління та адміністрування тощо.

УМО має розвинену інфраструктуру навчальних і науково-методичних підрозділів, зокрема: три інститути (Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти; Навчально-науковий інститут менеджменту та психології; Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти), дванадцять кафедр, дев'ять відділів, аспірантуру і докторантуру, навчально-методичний центр організації дистанційного навчання, центр мережних електронних освітніх ресурсів та наукометрії, наукову бібліотеку.

З ініціативи і керівної ролі Університету утворено Всеукраїнську громадську організацію «Консорціум закладів післядипломної освіти», Український відкритий університет післядипломної освіти, Громадську спілку «Всеукраїнська академія інноваційного розвитку освіти» та Всеукраїнську школу новаторства керівних, науково-педагогічних і педагогічних працівників.

Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти (ЦППО, директор – доктор педагогічних наук, професор Т. Сорочан) є базовим у структурі УМО. Він реалізує державну політику в сфері вищої, післядипломної педагогічної освіти за напрямками: післядипломна освіта, підвищення кваліфікації, стажування керівних, педагогічних і науково-педагогічних кадрів галузі освіти, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування за державним замовленням і договірними зобов'язаннями; науково-дослідна робота з проблем розвитку післядипломної педагогічної освіти, освіти дорослих

та ін.; модернізація навчального та науково-методичного забезпечення післядипломної освіти працівників освітньої галузі; координація наукової, науково-

накопичувальною системою організації освітнього процесу.

У створенні законодавчого й нормативно-правового забезпечення розвитку

дичному рівні з використанням інноваційних освітніх технологій.

В основу діяльності кафедр покладено принципи: професіоналізм, відпові-



методичної роботи закладів та установ післядипломної освіти; інформаційне забезпечення установ і закладів освіти України з метою створення єдиного освітнього простору, поширення інновацій в післядипломній освіті; проведення експертної оцінки поданих на ліцензування й акредитацію матеріалів закладів освіти різних форм власності; співпраця з науковими установами НАПН України, закладами ППО, державними органами управління освітою у реалізації завдань державної освітньої політики; міжнародне співробітництво у галузі післядипломної освіти з науковими установами та закладами освіти зарубіжних країн на основі створення спільних програм, проєктів, освітньо-наукових, науково-методичних центрів тощо.

За означеними напрямками здійснюють діяльність навчальний відділ і п'ять кафедр, до складу яких входять три наукові лабораторії, віртуальна кафедра андрагогіки, центр психологічного консультування «Діалог» на громадських засадах. Кафедри та лабораторії досліджують на громадських засадах сім тем науково-дослідних робіт.

Як провідний заклад системи ППО лідер освіти дорослих ЦППО приділяє значну увагу розробленню концептуальних і нормативних документів у галузі післядипломної освіти та освіти дорослих. Найбільш значущими з них в умовах реформування вітчизняної освіти є: Концепція розвитку системи підвищення кваліфікації у ЦППО, Стандарт професійної діяльності викладача системи освіти дорослих (андрагога), Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів ППО (у частині підвищення кваліфікації фахівців у галузі освіти), Положення про підвищення кваліфікації керівних кадрів освіти, педагогічних і науково-педагогічних працівників за

вищої та післядипломної освіти ЦППО співпрацює з Міністерством освіти і науки України, ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Результатом творчої співпраці є низка проєктів нормативних документів, зокрема про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, про регіональний (обласний) заклад ППО, про сертифікацію педагогічних працівників, а також про порядок організації і проведення підготовки вчителів перших класів до роботи в умовах Нової української школи. Науково-педагогічні працівники ЦППО беруть активну участь у роботі науково-методичних комісій (підкомісій) сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України.

Щорічно у ЦППО здійснюють підвищення кваліфікації близько 3000 слухачів за державним замовленням.

Навчально-науковий інститут менеджменту та психології (НН ІМП, директор – доктор наук з державного управління, професор О. Алейнікова) є структурним підрозділом УМО, головна мета діяльності якого полягає у задоволенні потреб споживачів освітніх послуг у здобутті якісної вищої освіти за різними спеціальностями і рівнями. У НН ІМП здобувають вищу освіту понад 1000 студентів за освітньо-кваліфікаційними рівнями «Бакалавр» і «Магістр» (денна та заочна форми навчання) за 18 спеціальностями; проходять підготовку до вступу у ВНЗ України іноземні громадяни.

У складі Інституту функціонує чотири кафедри: педагогіки, управління та адміністрування; психології та особистісного розвитку; економіки, підприємництва та менеджменту; управління проєктами та загальнофахових дисциплін, які забезпечують процес підготовки здобувачів вищої освіти на високому науково-мето-

дальність, інноваційність, креативність. Стратегія освітньої діяльності кафедр НН ІМП передбачає пошук оптимального співвідношення європейських цінностей в освіті та вітчизняних традицій підготовки спеціалістів вищої кваліфікації, реалізацію принципів відповідності міжнародним стандартам якості освіти в поєднанні з постійним процесом підвищення професійних компетентностей науково-педагогічних працівників кафедр.

В Інституті здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за освітніми рівнями «бакалавр» та «магістр» зі спеціальностей «Економіка» (спеціалізація – *Управління персоналом та економіка праці*), «Менеджмент» (спеціалізація – *Менеджмент організації і адміністрування, Управління проєктами, Управління навчальним закладом*), «Психологія» (спеціалізація – *Психологія, Кризова психологічна допомога в сучасних умовах*), «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (спеціалізація – *Економіка та управління підприємством*), «Освітні, педагогічні науки» (спеціалізація – *Педагогіка вищої школи, Інклюзивна освіта, Християнська педагогіка у вищій школі*).

Ефективній реалізації бакалаврських та магістерських освітньо-професійних програм в НН ІМП сприяє залучення до викладання провідних учених НАПН України: академіків В. Кременя, В. Лугового, П. Сауха та інших вчених – очільників провідних наукових шкіл, відомих не лише в Україні, а й за її межами.

Однією з принципів інновацій магістерських освітніх програм в Інституті є залучення студентів та викладачів до проєктної діяльності. Науково-педагогічні працівники беруть участь у дослідницьких та освітніх національних і міжнародних проєктах, результати яких (нові навчальні програми, підручники, рекомендації) впроваджуються в освіт-

НАПН УКРАЇНИ – 65 РОКІВ!

ній процес НН ІМП: спільному проєкті Міжнародного банку реконструкції та розвитку та Міністерства освіти і науки України «Рівний доступ до якісної освіти»; проєкті «Стратегія реформування освіти в Україні» за підтримки Програми розвитку ООН, Міжнародного фонду «Відродження» та Інституту відкритого суспільства (під час роботи над проєктами було розроблено і пройшли всеукраїнське обговорення кваліфікаційні вимоги до професійної діяльності педагогічних працівників); проєкті «Модернізація системи управління освітою в Україні: дорожня карта реформ», який здійснювався за підтримки Освітньої програми Міжнародного фонду «Відродження» разом із громадською організацією «Центр розвитку лідерства» (результати дослідження пройшли широке обговорення на трьох круглих столах за участю студентів. За підсумками дослідження та обговорення його результатів запропоновано модель реформування системи управління освітою в Україні, презентовану МОН України).

Важливою ланкою громадсько-виховної діяльності НН ІМП, спрямованої на соціалізацію студентської молоді та демократизацію освітнього процесу у ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», є студентське самоврядування, виконавчим органом якого стала Студентська колегія УМО. У складі Студентської колегії діє шість відділів: студентський клуб, відділ спортивного виховання, навчально-науковий відділ, старостат гуртожитку, відділ інформаційної та профорієнтаційної роботи, контроль-ревізійний відділ.

Представники Студентської колегії УМО беруть участь у роботі вчених рад ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» та Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДВНЗ «УМО».

Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти (БІНПО, директор – кандидат історичних наук, доцент О. Ситніков) здійснює професійну підготовку й підвищення кваліфікації фахівців у галузі професійно-технічної освіти. Нині у закладі навчається близько 100 студентів.

Інститут реалізує освітньо-професійні програми з підготовки бакалаврів та магістрів за спеціальностями: «Педаго-

гіка вищої школи», «Адміністративний менеджмент», «Управління навчальними закладами», «Професійна освіта. Дизайн», «Професійна освіта. Охорона праці», «Психологія».

У структурі БІНПО – 3 кафедри, 4 відділи, наукова бібліотека.

Наукові завдання Інституту полягають у теоретичному обґрунтуванні, розробленні та експериментальній перевірці ефективності інноваційних підходів до розвитку науково-методичної, психолого-педагогічної та інформаційної компетентностей педагогічних працівників ПНЗ. З огляду на це, основними напрямками наукових досліджень БІНПО є: діагностування та розвиток професійно-педагогічної компетентності педагогічних працівників ПНЗ; проєктування інноваційних моделей розвитку науково-методичної, психолого-педагогічної та інформаційної компетентності педагогів професійної школи; упровадження інноваційних форм підвищення кваліфікації викладачів і майстрів виробничого навчання у курсовий та міжкурсовий періоди відповідно до наявного в них рівня науково-методичної компетентності.

Результати наукової діяльності педагогічних працівників БІНПО відображено у 43 томах наукових звітів, видано більше 300 найменувань науково-методичної літератури; підготовлено 6 монографій; захищено 4 докторські й 15 кандидатських дисертацій, присвоєно звання «професор» і «доцент» 23 особам. Отже, створено наукове підґрунтя для забезпечення якісного підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Прагнучи здобути статус дослідницького університету, науково-педагогічний колектив УМО приділяє значну увагу розвитку наукової діяльності й підготовці наукової зміни. Так, в Університеті здійснюється підготовка кадрів у **докторантурі та аспірантурі за науковими спеціальностями**: 011 – Науки про освіту; 053 – Психологія; 281 – Публічне управління та адміністрування.

Працює спеціалізована вчена рада із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук і доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні/

Педагогічні науки, спеціалізації – Теорія і методика професійної освіти та Теорія і методика управління освітою.

Визначальну роль у розробці наукових ідей, їх комерціалізації, поширенні та захисті, а також у науковій підготовці дослідників системи ППО відіграють *наукові школи УМО*: академіка В. Олійника, професорів О. Опич, В. Маслової, О. Бондарчук, П. Лушина, Г. Дмитренка та ін.

Задля сприяння розвитку наукового потенціалу молодих викладачів УМО у закладі створено Раду молодих учених (РМУ УМО, голова – кандидат психологічних наук, доцент Я. Швень, стипендіат Кабінету Міністрів України 2013-2015 рр.) як добровільне професійне громадське об'єднання, метою якого є сприяння професійному і науковому зростанню молодих науковців Університету; реалізація їхніх наукових, культурних та соціальних інтересів і прав; пропагування серед наукової молоді досягнень у галузі психологічної й педагогічної наук; організація науково-педагогічної, дослідницької та творчої діяльності молодих учених.

Пріоритетними напрямками діяльності РМУ є підтримка молодіжних наукових ініціатив, залучення молоді до науково-дослідної роботи, сприяння розвитку її наукового і творчого потенціалу, становленню і професійній самореалізації як сучасного вченого-дослідника з фундаментальними професійними знаннями та широким науковим світоглядом.

Навчально-науковий інститут менеджменту і психології УМО приділяє велику увагу розвитку наукового потенціалу студентів. З цією метою щорічно проводиться науково-практична студентська конференція «Дні науки», студенти залучаються до участі у всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях, виставках і конкурсах.

Університет здійснює активну міжнародну діяльність: він є асоційованим членом Європейської асоціації освіти дорослих (ЕАЕА), науково-педагогічні працівники Університету входять до 10 міжнародних асоціацій. Активно здійснюється міжнародна проєктна діяльність. Зокрема, вже багато років поспіль науково-педагогічні працівники УМО співпрацюють з Проєктом Бюро Куль-

тур-Контакт Австрія у рамках спільних проєктів: «Формування компетенцій з проєктного менеджменту для інноваційного розвитку шкіл для керівників шкіл України» (2013-2015), «Нові вимоги до компетентностей керівників шкіл в Україні» (2016-2018). Метою цих проєктів є розвиток компетентності керівників закладів освіти щодо управління та реалізації проєктів розвитку школи в умовах освітніх реформ.

Університет встановив науково-освітні зв'язки із закладами вищої освіти Республіки Польща (Академія ім. Я. Длугоша в Ченстохові, Університет ім. Комісії освіти народою в Кракові та ін.), Словацької Республіки (Європейський інститут післядипломної освіти у Подгайській). Здійснюються академічні обміни викладачами і студентами, проводяться спільні масові наукові заходи, взаємні стажування, видання друком спільних наукових видань («Українсько-польський; Польсько-український щорічник», вип. XVII-XVIII (2016-2017); «Європейська веда», вип. II (2017) та ін.).

Університет менеджменту освіти має різноманітні наукові видання, зокрема, він є засновником і співзасновником семи наукових періодичних видань, серед яких: фахові наукові видання (науковий журнал «ScienceRise», «Вісник післядипломної освіти» (серії «Педагогічні науки», «Соціальні та поведінкові науки», «Управління та адміністрування»), електронні збірники наукових праць «Теорія і методика управління освітою», «Інформаційні технології і засоби навчання» (співзасновник), «Науковий вісник УМО» (серії «Педагогіка», «Економіка та управління»), науково-методичні журнали («Післядипломна освіта в Україні», «Простір арт-терапії» (співзасновник)), а також збірник студентських наукових публікацій «Студентський альманах».

«Педагогічна газета» разом з освітньою спільнотою України вітає ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України з 65-річчям і зичить нових освітніх, наукових і творчих здобутків, які сприятимуть розвитку вітчизняної освіти і професійному зростанню працівників освітньої галузі!

МІЖВІДОМЧА РАДА З КООРДИНАЦІЇ ДОСЛІДЖЕНЬ СПРИЯЄ СТВОРЕННЮ ЄДИНОГО ВІТЧИЗНЯНОГО НАУКОВОГО ПРОСТОРУ

(Закінчення. Початок на стор. 1)

У своєму виступі директор департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації та ліцензування Міністерства освіти і науки України Андрій Шевцов наголосив на потребі подальшої співпраці у сфері координації наукових досліджень Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України, зокрема в межах Програми їх спільної діяльності на 2017–2020 роки, а також на методологічній функції Міжвідомчої ради, зважаючи на те, що 10% досліджень здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії і доктора наук захищаються в Україні у галузі знань освіта/педагогіка.

Вагомою, на думку Андрія Шевцова, є роль Міжвідомчої ради у протидії академічній недоброчесності, неактуальності, науковій неспроможності пропонованих дисертаційних досліджень. Важливим також є посилення координуючої функції Міжвідомчої ради та поширення досвіду її діяльності серед інших національних галузевих академії наук.

Виступи Олександри Савченко, Василя Кременя і Андрія Шевцова, питання до виступаючих учасників засідання та подальше обговорення вкотре засвідчили, що Міжвідомча рада з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології при НАПН України є надійним інструментом, що дає змогу вже на етапі визначення предмета і теми дослідження уникати хибного вибору, сприяє досягненню актуальності та значущості досліджень з проблем освіти, педагогіки та психології.

Людмила ТИМЕНКО,
завідувач сектору координації наукових досліджень
науково-організаційного відділу апарату Президії НАПН України

Володимир ДОВБИЩЕНКО,
науковий співробітник сектору координації наукових досліджень
науково-організаційного відділу апарату Президії НАПН України



РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ УСЕУКРАЇНСЬКОГО РІВНЯ

1 лютого у рамках співпраці Міністерства освіти і науки України, департаменту професійної освіти, ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» та Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України відбулося засідання методичної комісії з професійної педагогіки, психології та змісту професійної (професійно-технічної) освіти Науково-методичної ради з питань освіти МОН України. Засідання відкривав президент НАПН України Василь Кремень, академік-секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України Нелля Ничкало, директор Інституту професійно-технічної освіти НАПН України Валентина Радкевич, начальник відділу наукового та навчально-методичного забезпечення змісту професійної освіти Інституту модернізації змісту освіти Тетяна Пятничук. У роботі комісії взяли участь представники 14 освітніх установ України.

Реформувати систему освіти шляхом перебудови її форми априорі неможливо. Потрібна реформа самосвідомості кожного суб'єкта системи професійної освіти. Система професійної (професійно-технічної) освіти не повинна бути об'єктом реформування. Вона – повноцінний учасник реформаторських дій і вчинків. Саме такий мотив можна визнати основоположним у діяльності тих 14 освітніх установ, представники яких привезли на засідання комісії свої експериментальні проекти. Важливо відзначити, що всі вони присвячувалися різним аспектам удосконалення професійної підготовки учнівської молоді. Причому 12 з 14 представлених проектів розробляли під науковим керівництвом Інституту професійно-технічної освіти НАПН України.

Два експерименти у 2017 році завершилися, тому на комісії було заслухано їхні заключні звіти. Це «Система підготовки кваліфікованих робітників сфери послуг в умовах євроінтеграційних процесів» – розроблявся на базі Березівського вищого професійного училища Одеського національного політехнічного університету». Другий – «Створення інформаційно-освітнього середовища у професійно-технічному навчальному закладі торгівлі та технологій харчування» на базі ДНЗ «Одеське вище професійне училище торгівлі та технологій харчування».

У ході обговорень було з'ясовано, що всі заклади вітчизняної професійної (професійно-технічної) освіти розуміють необхідність перебудуватися на стандарти Європейського Союзу. Однак дуже важливими проблемами організації

стрували короткий відеосюжет про містечко Золоте, розрізане неоголошеною війною навпіл. Від ліцею до невідконтрольної території – лише 500 м. Щоб дістатися до нього, молодь має подолати відстань у 400-500 м, обхо-

як на різновид резюме й запропонували розглядати його як створену при центрах розвитку кар'єри й постійно оновлювану мережу електронних баз учнів, що демонструватимуть їх особистісний, громадянський і професійний розвиток. Перетворення з часом цієї мережі з локальної на недетерміновану (інтерактивну) дасть змогу не лише забезпечити системний пошук роботи для випускників закладу, а й показати для батьків чи потенційних роботодавців випускника як громадянина та особистість. Це сприятиме кращому розумінню реальної ситуації на регіональному ринку праці, дасть змогу зміцнити зв'язки закладу зі своїми випускниками.

Директор ДНЗ «Вище професійне училище № 11 м. Хмельницького» В. Селізар виніс на обговорення проект проведення на базі свого училища експерименту: «Формування готовності майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності». Цей і попередній проект взаємопов'язані, оскільки обидва мають на меті розвиток професійної кар'єри. Проект В. Селізара сприятиме розвитку професійної кар'єри учнів шляхом їх підготовки до побудови власної справи. Це, на переконання ініціаторів проекту, сприятиме зменшенню потоку трудової міграції громадян з України.

Варто зазначити, що в ході роботи комісії прозвучали чотири проекти, науковими керівниками яких є наукові співробітники лабораторії професійної освіти Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Це свідчить про системну роботу структурного підрозділу Інституту з упровадження результатів науково-дослідних робіт у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Третім етапом роботи комісії був розгляд проміжних результатів експериментальних досліджень. Про завершення II етапу експериментальної роботи Всеукраїнського рівня звітували шість освітніх установ.

Зокрема, цікаві результати представив директор ДПТНЗ «Роменське вище професійне училище» Сумської області П. І. Помаран, під керівництвом якого проходить експеримент «Відкрите професійне навчання населення на модульно-компетентнісній основі». Основою технології є модульна методологія Міжнародної організації праці, ви-

дома як модулі трудових навичок. Ця методологія набула поширення у світі, тривалий час існує в Україні, але не знайшла широкого застосування. Головною причиною обмеженого використання відкритого професійного навчання населення на модульній основі була невідповідність структури попередніх державних стандартів ПТО модульно-компетентнісному підходу. З розробленням ДС ПТО на компетентнісній основі та завдяки активній діяльності учасників проекту ця причина усувається.

На комісії було також заслухано проміжні результати ще однієї актуальної для реформування системи професійної освіти теми: «Технологія забезпечення доступності освітнього простору професійно-технічного навчального закладу для учнів з порушеннями слуху». Результати дослідження є надзвичайно актуальними з огляду на розвиток в Україні інклюзивної освіти та недостатність таких наукових досліджень для системи професійної (професійно-технічної) освіти.

У процесі роботи комісії була заслухана також концепція розвитку дистанційної професійної освіти, розроблена у процесі виконання експериментального дослідження «Підготовка кваліфікованих робітників з професій: «Квітникар», «Декоратор вітрин», «Флорист» з використанням технологій дистанційного навчання» на базі ДНЗ «Дніпропетровський центр професійно-технічної освіти туристичного сервісу». Було підготовлено методичні рекомендації з використання хмарних технологій Google і сервісів web 2.0 в освітньому просторі, проведено серію тренінгів, розроблено сайт «Школа молодого педагога» та веб-мікс «Веб-сервіси для педагогів».

У процесі роботи для експериментальні майданчики звітували про завершення першого етапу експериментальної роботи Всеукраїнського рівня, обидві теми здійснюються в межах наукових пошуків лабораторії професійної кар'єри Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Це лише перший етап роботи, на результаті якої вже чекає вітчизняна система професійної (професійно-технічної) освіти.

Людмила СРШОВА,
заступник директора ІПТО
з науково-експериментальної роботи



навчального процесу виявилися застарілість і неукомплектованість фонду навчальної літератури. В Одеському вищому професійному училищі торгівлі та технологій харчування до розв'язання цієї проблеми підійшли через проведення науково-дослідного експерименту всеукраїнського рівня, у процесі якого науково обґрунтували і сформували власне інформаційно-освітнє середовище. Отримані результати керівники проекту поширили на 12 інших закладів професійної (професійно-технічної) освіти з різних регіонів України.

На засіданні було також розглянуто чотири пропозиції регіональних департаментів освіти і науки щодо проведення інноваційної освітньої діяльності на всеукраїнському рівні. Автором першої ініціативи виступив директор Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Луганській області В.І. Артюшенко, довівши необхідність організації дистанційного професійного навчання учнівської молоді й дорослих, які проживають на тимчасово окупованій території та в населених пунктах на лінії зіткнення. Було запропоновано здійснювати експеримент на базі Золотівського професійного ліцею Луганської області. Луганчани продемон-

стрували закриті пости та небезпечні дороги. Для тих, хто навчається, є й інша проблема – постійні обстріли, що унеможливають нормальний процес навчання. У процесі обговорення виринуло чимало питань. Як рахувати робочий час, платити педагогам, організувати практику дистанційного навчання? Ініціативна група показала, що в опалених війною районах Луганщини й Донеччини освіта функціонує в іншій часовій реальності. Там часу на роздуми та бюрократичні рішення вже немає. Дистанційна система – чи не останній шанс налагодити офіційні стосунки з молоддю і дорослими, котрі опинилися по той бік українського впливу. Науковці та освітяни зробили все від них залежне, щоб проект отримав право на життя. Лишилося, щоб і чиновники зробили те саме.

Ще один проект викликав палку дискусію. Директор ДНЗ «Шосткинський центр професійно-технічної освіти» Сумської області Т. Лазарева обґрунтувала ідею розробки технології розвитку професійної кар'єри учнів з використанням електронного портфоліо на базі свого закладу. Захисники проекту наголошували на необхідності відмовитися від надто спрощеного погляду на електронне портфоліо

ПРОЕКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ

Одним із пріоритетів стратегії «Європа 2020» є стаке зростання: сприяння більш ефективному використанню ресурсів, розвитку більш екологічної та конкурентоспроможної економіки. А серед провідних ініціатив Європейська комісія виокремилася така, як «Європа з ефективним використанням ресурсів» для зменшення залежності економічного зростання від використання ресурсів, для підтримки переходу до низьковуглецевої економіки, збільшення використання відновлюваних джерел енергії та підвищення енергоефективності. Потрібно зазначити, що в українській загальноосвітній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників на вивчення предмета «Екологія» відводиться всього 17 годин. Отже, викладачі спеці-

альних предметів мусять залучати екологічний компонент до власної педагогічної діяльності.

Зважаючи на актуальність проблематики, під час професійної підготовки майбутніх фахівців доцільним є застосування технології проектного навчання, що є практико-орієнтованою й об'єднує проблемні, інтерактивні та творчі методи. Саме метод проектів є втіленням ідей продуктивного навчання, тобто знання, вміння і навички здобуваються вихованцями у ході власної практичної діяльності. Інститут професійно-технічної освіти НАПН України за підтримки Європейської комісії видав збірник екологічних проектів «Еко-орієнтовані технології професійного навчання». Його було підготовлено в рамках проекту ЕкоБРУ

543707-TEMPUS-1-2013-1-DE-TEMPUS-JPHES програми Європейської комісії Темпус IV. У збірник увійшли екологічні проекти, виконані учнями та студентами закладів професійної освіти України за допомогою викладачів.

У першому розділі містяться матеріали, що стосуються формування екологічної компетентності у майбутніх кваліфікованих робітників. Учні досліджували різноманітні підходи, методи та технології збереження навколишнього середовища. У другому розділі зібрано їх проекти, пов'язані з формуванням енергоефективної компетентності майбутніх фахівців. У додатках наведено розроблені співробітниками лабораторії технологій професійного навчання Інституту ПТО НАПН України методи організації

проектної діяльності та розроблення проектних технологій у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, а також методичний паспорт проекту й інструкції щодо його заповнення.

Збірник адресований педагогічним працівникам закладів професійної (професійно-технічної) освіти України, науково-педагогічним працівникам навчально- (науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти МОН України, науковцям, практикам та учням закладів професійної (професійно-технічної) освіти України, які займаються питаннями охорони навколишнього середовища, енергозбереження та раціонального використання природних ресурсів.



Наталія КУЛАЛАСВА, завідувач лабораторії технологій професійного навчання
Сніжана ЛЕУ, м.н.с. лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту ПТО НАПН України

ФАКУЛЬТЕТУ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ – 25

Ідея створення дошкільного факультету в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини належала непересічній особистості, талановитому організатору, визнаному науковцю і мудрому наставнику – ректорові інституту Володимиру Кузю. З його ініціативи 1 вересня 1992 року розпочали навчання студенти, об'єднані в дві групи, з випускників педагогічних училищ і загальноосвітніх шкіл. Очолила факультет Надія Рогольська, досвідчений фахівець-практик у галузі дошкільної освіти.

Робота викладачів факультету була спрямована на забезпечення освітнього процесу фаховою літературою, періодичними виданнями, наочними посібниками, роздатковими матеріалами. Студенти факультету активно долучалися до участі у предметних олімпіадах, майстер-класах, конкурсах педагогічної майстерності, тематичних концертах, засвідчуючи високий рівень професійної підготовки і бажання постійного удосконалення.

У 1993 році контингент студентів зріс до чотирьох академічних груп. Лише за один рік значно збільшився викладацький склад факультету. У цей час своєю викладацьку діяльність розпочали О. Поліщук, Л. Іщенко, С. По-

пиченко, а також сумісники – викладачі педагогічного училища, фахівці з міського відділу освіти та провідні педагоги-практики в дошкільній галузі.

У цьому ж році на факультеті створено кафедру дошкільного виховання, яку очолив Володимир Кузь. Члени кафедри були молодими, але вже досвідченими педагогами-практиками. Необхідну допомогу в організації роботи першої кафедри факультету надавала Любов Артемова – завідувач кафедри дошкільного виховання Київського педагогічного університету імені Михайла Драгоманова.

У 1997 році очільником факультету стала Олена Поліщук. Одним з основних завдань факультету було підвищення професійного і наукового рівнів викладацького складу. Завдяки зусиллям та наполегливості ректора було створено наукову школу, першими аспірантами якої стали О. Поліщук, Л. Іщенко, С. Попиченко, Н. Безлюдна.

Колишні випускники факультету сьогодні обіймають посади професорів та доцентів кафедр, серед них: С. Семчук, С. Гаврилюк, Л. Карнаух, А. Залізник, О. Бутенко, С. Шуляк, І. Бабій, Т. Дука та ін.

За декілька років свого розвитку факультет став визнаним ре-

гіональним центром підготовки педагогічних кадрів для системи дошкільної освіти не лише в Україні, а й за її межами. Із 1995 року він забезпечує Уманський та прилегли райони фахівцями дошкільної освіти за різними кваліфікаціями – вихователь дітей дошкільного віку, інспектор-методист дошкільної освіти, фізінструктор, викладач дошкільної педагогіки і психології, гувернер, учитель початкової школи, керівник образотворчої діяльності дітей, соціальний педагог, практичний психолог, логопед тощо.

Через п'ять років від часу заснування факультет мав високий рейтинг серед однойменних факультетів України, тому, за рішенням Міністерства освіти і науки, упродовж трьох років організував і проводив Всеукраїнську олімпіаду з дошкільної педагогіки.

У 2000 році деканом факультету було призначено Світлану Попиченко, яка пропрацювала на цій посаді понад 16 років, демонструючи відданість справі, професіоналізм і наполегливість у роботі. Було започатковано набір студентів до магістратури за спеціальністю «Дошкільна освіта». А із 2003 року факультет розширив напрямки підготовки фахівців у галузі дошкільної та спеціальної освіти, тому виникла

необхідність у його перейменуванні на факультет дошкільної та корекційної освіти, а з 2014 року – на факультет дошкільної та спеціальної освіти.

Сьогодні структурний підрозділ університету об'єднує три кафедри: дошкільної освіти, спеціальної освіти, психології та педагогіки розвитку дитини. Підготовку висококваліфікованих фахівців для системи дошкільної освіти здійснює професійний колектив науково-педагогічних працівників, у складі якого один академік, п'ять професорів, 15 доцентів, три старших викладачів, шість викладачів.

Для поєднання науково-теоретичних розробок викладачів із педагогічною практикою студентів на факультеті створено науково-дослідні лабораторії: «Василь Сухомлинський і школа XXI століття»; «Дошкільна освіта: сутність, перспективи розвитку в XXI столітті»; Лабораторія інклюзивної освіти; Центр розвитку дитини «Дивосвіт». У науково-дослідних лабораторіях студенти мають можливість займатися власними науковими пошуками під час написання курсових та випускних кваліфікаційних робіт. За результатами їхніх досліджень видається збірник студентських наукових праць «Пер-

ші спроби пошуку в науковому просторі».

У 2016 році очільником факультету призначено доктора педагогічних наук Ірину Демченко. Під її керівництвом факультет здійснює підготовку фахівців за двома спеціальностями: «Спеціальна освіта» та «Дошкільна освіта» у поєднанні зі спеціалізаціями: психологія, спеціальна освіта, спеціальна психологія, фізична реабілітація, початкова освіта.

Факультет дошкільної та спеціальної освіти сьогодні є центром вивчення, упровадження та пропагування національної культури. Під керівництвом майстра декоративного розпису Олени Поліщук тут працює майстерня українського народного декоративно-прикладного мистецтва. Традиційними стали виставки творчого доробку майстрині у художніх музеях Умані, Черкасах, Києві.

Звичайно, існує ще чимало проблем у вітчизняному дошкільлі. А це означає – попереду багато роботи в тих, хто причетний до справи виховання та розвитку нового покоління.

Педагогічний колектив факультету дошкільної та спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ «ВЕСЕЛКА», В ЯКОМУ НЕ БУВАЄ СУМНО

Є такі назви, які відразу налаштовують на радісний лад, викликаючи теплі та світлі почуття. Одну з таких назв має Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 6 комбінованого типу» Криворізької міської ради «Веселка».

Наш дошкільний заклад був збудований за європейськими стандартами та відповідає вимогам XXI століття. Понад 250 малюків кожного ранку із задоволенням поспішають у країну дитинства, яка сяє всіма кольорами веселки.

У закладі дошкільної освіти № 6 працює дванадцять груп – із них чотири групи для дітей із порушенням психологічного розвитку, три групи – для дітей з порушенням опорно-рухового апарату, три групи загальноного розвитку, дві групи раннього віку. Для успішної реалізації завдань корекційно-розвивальної роботи у закладі створено спеціальне просторове середовище, яке стимулює розвиток особистості та забезпечує комфортні умови для оптимального зростання дітей. Для повноцінного фізичного розвитку функціонує спортивна зала, обладнана спортивним комплексом, спортивний майданчик для рухливих і спортивних ігор, стежина здоров'я. Працює басейн з фітобаром і зимовим садом для занять з плавання та оздоровлювальних процедур, масажний кабінет. Створено умови для художньо-естетичного розвитку в музично-хореографічній залі, кімнаті казок. Для природознавчого розвитку – зони експериментування, екологічна стежина, город. У садочку працює кабінет психологічної допомоги,

логопункт, окремі кабінети для фахівців закладу.

Усі центри і приміщення оснащені відповідно до цілей і завдань освітньої та корекційної роботи необхідним обладнанням, до якого входять: матері-

Під стать завідувачу і педагогі. У нашому дитячому закладі немає випадкових людей. Усі педагоги – люди творчі, які люблять дітей. Під керівництвом вихователя-методиста Євгенія Дармоустук педагогічний колек-

цова) на чолі з О. Яковлевою та Є. Дармоустук вельми гідно представляли наш заклад на Восьмій Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти – 2017» з темою «Комплексна корекційна допомога дітям з особливими по-

щенні якості навчально-виховного процесу.

Для дітей у садочку працюють гуртки «Шкіряний м'яч», «Баскетбол», «Шахи», «Англійська мова для дошкільнят», «Аеробіка на воді». Заняття в гуртках сприяють розвитку координації рухів, зорового сприйняття, уваги, дрібної моторики рук та соціалізації дошкільників.

Усі співробітники чітко розуміють, що вони покликані робити все, щоб будь-якій дитині в садочку було спокійно, весело та приємно. І це так насправді і є.

Ми попросили вихованців нашого дитячого садочка «Веселка» відповісти на запитання: «А який він, ваш дитячий садок?» І почули цілком очікувані відповіді. Ось такі: «Він гарний, великий, улюблений, найкращий!» Здається, це і є справжня оцінка роботи всіх співробітників закладу. І це не дивно, бо там, де пакує доброзичливість, підтримка і розуміння спільної мети, результати праці будуть незмінно високими. Саме усвідомлення того, що справа виховання і навчання дошкільнят є важливою ланкою в структурі освіти, робить роботу педагогічного колективу творчою, новаторською, відповідальною і професійною.

Звісно, ми не збираємося зупинятися на досягнутому. Будемо ставити і вирішувати все нові та нові завдання, не забуваючи, що найголовніше та найцінніше в нашому житті – це діти!

Євгенія ДАРМОУСТУК,
вихователь-методист
Комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 6 комбінованого типу» Криворізької міської ради



ал для проведення і відстеження динаміки психомоторного розвитку, ТСО, наочний, ігровий і демонстраційний матеріал.

Очолоє дитячий садок енергійна і турботлива завідувач – Олена Яковлева. Це досвідчений керівник з неабиякими організаторськими здібностями. Вона завжди може знайти спільну мову і з колективом, і з батьками, і зі спонсорами, і з ді-

твипроваджує новітні технології з виховання та навчання дітей, намагається внести в дитяче серце добро і радість, любов і щирість, ніжність і турботу, створити загишну атмосферу в групах. Наші вихователі активно беруть участь у заходах різного масштабу – від районних до міжнародних. Так, творча група педагогів (Л. Бурік, Н. Ігоніна, Т. Асташева, М. Буть, В. Лукіянчук, І. Шевчик, Т. Дон-

требам в умовах сучасного дошкільного навчального закладу» та Дев'ятій Міжнародній виставці «Інноватика в сучасній освіті – 2017» з конкурсною роботою «Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому просторі дошкільного навчального закладу», за що наш дитячий заклад двічі було нагороджено «Золотою медаллю» та дипломом за активну інноваційну діяльність у підви-

ПЕДАГОГІЧНА І МИСТЕЦЬКА ОСВІТА У ВИМІРАХ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Нещодавно відбулися V Міжнародні мистецько-педагогічні читання пам'яті професора Оксани Петрівни Рудницької «Педагогіка мистецтва і мистецтво педагогічної дії» з ініціативи Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. Співорганізаторами читань виступили Українська асоціація освіти дорослих, Кафедра ЮНЕСКО «Неперервна освіта XXI століття» НАПН України, Вища школа бізнесу і наук про здоров'я в Лодзі (Республіка Польща), Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка. У читаннях взяли участь більше 350 учасників з різних регіонів України, представники зарубіжних університетських і академічних осередків.

На пленарному засіданні науковці, освітяни окреслили провідні проблеми сучасної педагогічної і мистецької освіти: концептуальні засади розвитку педагогічної освіти в Україні (начальник відділу педагогічної і післядипломної освіти департаменту вищої освіти Міністерства освіти і науки України Іван Балуба); проблеми патріотичного виховання молоді (дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України Іван Бех); культура і мистецтво: методологія сучасної освіти (дійсний член НАПН України Георгій Філіпчук); андрагогічна підготов-



ка майбутнього вчителя в умовах неформальної освіти (член-кореспондент НАПН України, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України Лариса Лук'янова); технології професійного розвитку майбутнього педагога професійного навчання в умовах сучасного коледжу (директор Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Мака-

ренка, член-кореспондент НАПН України Ольга Щербак).

Учасники читань мали можливість ознайомитися з виставками «Декоративно-прикладне мистецтво – життя – і воно безсмертне», «Буковинські мотиви», «Буковинський сонет» (автори – викладачі кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва Чернівецького націо-

нального університету імені Юрія Федьковича). Досвід мистецької діяльності було представлено викладачами і студентами факультету мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

У межах читань проведено тренінг з розвитку комунікативної культури вчителя (завідувач відділу змісту і технологій навчання дорослих ІПОД НАПН України Олександр Лаврінченко) та майстер-клас «Рідкий акрил: арт-терапія» (керівник художньої студії та клубу «Райдуга» Центру по роботі з дітьми та молоддю Дніпровського району м. Києва Т. Золотухіна).

У межах секційних засідань було представлено теоретичні та практико-орієнтовані здобутки науковців та педагогів у таких напрямках: філософсько-аксіологічні та андрагогічні засади педагогічної освіти; педагогічна освіта в Україні: тенденції та перспективи реформування; мистецька освіта у вимірах сучасних модернізаційних змін; зарубіжний досвід підготовки вчителя: теорія і практика; педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей; музейна педагогіка – проблеми, сьогодення, перспективи.

**Мирослава ВОВК, головний науковий співробітник
Юлія ГРИЩЕНКО, с. н. с. відділу змісту і технологій
навчання дорослих ІПОД НАПН України**

ПЕДАГОГІЧНІ ПОРТРЕТИ – 2018. ПАМ'ЯТАЄМО І ШАНУЄМО

Іноді буває, що люди, завершивши земне життя, з плином часу забуваються, навіть їхні імена стираються з пам'яті нащадків. Але тільки не ті, хто подарував цьому світові частинку себе і своєї душі, свого таланту, хто дав нам неоціненну можливість користуватися їхньою творчою спадщиною задля поступу суспільства.

Музейна виставка може не лише зберігати пам'ять, а й здатна оживляти її. З одного боку, виставка відображає те, що нині є актуальним для історичної та соціальної пам'яті, а з іншого, пам'ять – це і рушійна сила, і мета, на яку вона спрямована.

Виставка «Педагогічні портрети – 2018. Пам'ятаємо і шануємо» – це галерея міні-експозицій, присвячених ювілеям наших видатних педагогів та освітніх діячів. 2018-й багатий на пам'ятні дати, адже цього року відзначають ювілеї творців української освіти і рушіїв педагогічної науки: 140-річчя Костянтина Лебединцева та Григорія Ващенко; 130-річчя Якова Мамонтова та Антона Макаренка; 125-річчя Петра Волин-

ського; 120-річчя Павла Чамати; 110-річчя Івана Тесленка; 90-річчя Семена Гончаренка та Миколи Ярмаченка; 80-річчя Івана Зязюна. Знаковою подією 2018 року стане відзначення 100-річчя від дня народження Василя Сухомлинського.

Головна мета виставки – вшанування пам'яті видатних українських педагогів, актуалізація їхніх концептуальних педагогічних ідей. Окрім того, виставка покликана привернути увагу відвідувачів до пам'ятних ювілейних дат, які відзначатимуть протягом 2018 року, та спонукати до їх відзначення у навчальних закладах та наукових установах. Приходьте до Педагогічного музею, вшануйте пам'ять наших педагогів-ювілярів, надихніться їхніми ідеями, окриліться на доленосні рішення у власному житті й творчості.

Інф. «Педагогічного музею»



ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВИТИ І ОСВИТИ ДОРΟΣЛИХ НАПН УКРАЇНИ оголошує конкурс на заміщення вакантних посад:

- ст ршого н укового співробітник відділу з рубіжних систем пед гогічної освіти і освіти дорослих;
- ст ршого н укового співробітник відділу психології пр ці;
- ст ршого н укового співробітник відділу теорії і пр ктики пед гогічної освіти імені к демік І.А. Зязюн (0,5 ст.);
- молодшого н укового співробітник відділу теорії і пр ктики пед гогічної освіти імені к демік І.А. Зязюн (0,5 ст.).

У конкурсі н з міщення пос ди:

- ст ршого н укового співробітник можуть бр ти уч сть особи, які м ють н уковий ступінь доктор філософії (к ндид т н ук), бо вищу освіту рівня спеці ліст бо м гістр і ст ж роботи з відповідною спеці льністю не менше 8 років, н укові пр ці бо п тенти н вин ходи; з н явності н укового ступеня – без пред'явлення вимог до ст жу роботи;
- молодшого н укового співробітник можуть бр ти уч сть особи, які м ють вищу освіту рівня спеці ліст бо м гістр , володіють з со б ми ІКТ.

Документи, необхідні для уч сті в конкурсі: з яв н уч сть у конкурсі; нкет н укового пр цівник з фотогр фією (особовий листок з об ліку к дрів з фотогр фією); втобіогр фія; відзив про трудову діяльність з основного місця роботи; копії дипломів про вищу освіту, н укові ступені т вчені зв ння; список н укових пр ців; копія п спорту, з свідчен претендентом; письмов згод н збір т обробку персон льних д них.

Копії з зн чених документів (окрім копії п спорт) з свідчуються з основним місцем роботи бо нот рі льно. З яви т документи н уч сть у конкурсі под ються протягом місяця від д ти опублікув ння оголошення з дресою: 04060, м. Київ, вул. М. Берлінського, 9, кім. 614. Довідки з телефон ми: 440-62-86, 440-63-88.

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ оголошує конкурс на заміщення посад:

- з відув ч відділу іннов цій т стр тегій розвитку освіти;
- головного н укового співробітник відділу н вч ння укр їнської мови т літе тури (2 пос ди);
- провідного н укового співробітник відділів: історії пед гогіки; дид ктики;
- ст ршого н укового співробітник відділів: н вч ння геогр фії т економіки; моніторингу т оцінюв ння якості з г льної середньої освіти; дид ктики;
- н укового співробітник відділів: міжн родних зв'язків т н укової співп рці; суспільствозн вчої освіти.

Термін под ння документів – місяць від дня опублікув ння оголошення. Адрес інституту: м. Київ – 53, вул. Січових Стрільців, 52-д, кімн. 202.

Науково-методичний журнал «Професійно-технічна освіта» (зарєєстрований Міністерством інформатції України 16.06.1997 р.; серія та номер свідоцтва КВ 2704) визнати недійсним у зв'язку із його втратою.

ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Засновники — Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Видавництво «Педагогічна преса»

Свідоцтво про держреєстрацію
серія КВ № 6908 від 29.01.2003 р.

Головний редактор Лідія РАПІНА
Редакційна рада: Віктор Андрущенко,
Іван Бех, Валерій Биков,
Надія Бібік, Микола Свтух,
Володимир Луговий,
Олександр Ляшенко, Сергій Максименко,
Нелля Нічкало, Віктор Огнев'юк,
Віктор Олійник, Олександра Савченко,
Микола Слюсаревський,
Ольга Сухомлинська, Лідія Ткаченко
Над номером працювали:
Олена СОЛОДОВНИК
Елеонора ЗОЛОТАРЬОВА
Олександр ХРИСТЕНКО

Адрес ред кції: 04053, Київ, вул. Січових Стрільців, 52А, кімн. 312.

Тел. (044)481-37-40. E-mail: ped-gazeta@ukr.net

Ред кція не рецензує і не поверт є рукописів.

З точністю викл денних ф ктів відповід льність
покл д ється н втор . Ред кція не з вжди поділяє
думки, викл дені втором.

Друк ТОВ «Фірма Антологія» 03680, Київ, вул. Олекс ндр Довженк , 3
Н кл д 307

З мовлення №28-02-18

Підпис но до друку 9.02.2018

Передпл тний індекс: 30670